

a konfirmációra való előkészítés; a vallástani módszer pedagógiai legyen, amely történeti és szisztematikai egyben; a vallástani csak egyik eszköze a vallásos nevelésnek s ez nem záródhatik a konfirmálással; az egyházaknak szabadságában áll ezen a vallásos nevelésen kívül az egyházi nevelésnek bármily formáját önállóan életbe léptetni. A vallást, és nem a felekezeti tant, óhajtaná a nevelésben megillető helyéhez juttatni, de cikkéből kitetszően maga is látja, hogy vallásnak és egyháznak ez a megkülönböztetése («a vallás a cél, az egyház csak eszköz») a gyakorlatban semmivel sem valósítható meg könnyebben, mint a sokat emlegetett «általános vallástanítás».

Szent Gellért (17. évf., 4. sz.). Mattyasovszky K. arról szólva, mily sokféle oka van az ifjak bizalmatlanságának a lelkevezető iránt, ezek között felsorolja a tanár túlságos szigorúságát, kiméletlenségét, kötelességmulasztását, részrehajlását stb. Sőt felmutatja ezt a tükröt is: «... meg kell említenem, mivel, nem mondom hányszor, de igenis megtörténik. Jön a főigazgató, jön a püspöki biztos, vagy jön akármilyen más fölöttes hatóság. A tanítás menete egyszerre megváltozik. Jönnek a mintaórák. Az előre preparált mintabemutató-sok. És minden kitűnően sikerül: az előre kijelelt fordítás kitűnően ment, a különösen hangoztatott tételeket mindenki tudta, a felesleges hatóság kívánalmái szerint való füzetek, az illető kedvenc kérdései mindenben sikert hoztak stb. De amint a látogatásnak vége, ismét minden a régi kerékvágásba zökkent. Hát mit gondolunk: az az ifjú nem vette ezt észre? S vajjon mit tanult belőle? Azt, hogy csak külsőre dolgozunk!... Kelhet-e az ilyen tanár iránt bizalom az ifjú lelkében?»

Teozófia (3. évf., szept.—nov.). A hindu Krishnamurti-nak *A nevelés mint szolgálat* c., angolból fordított cikke a tanítónak ama tulajdonságait fejtegeti, amelyekkel helyreállítható az Indiában hajdan tanító és tanítvány között fennállott boldog, benső viszony. Legfőbb: a szeretet; csak ez tudja megőrizni a gyermekkor boldogságát s megjavítani a már elrontott gyermeket. Különösen vigyázni kell arra, hogy egyetlen egy tanulónak se legyen rossz híre. A tanító célja az legyen, hogy az iskolai életet jobba és boldogabbá tegye. Másik főtulajdonság: a megkülönböztetni tudás; a tanítónak mindenkit a neki való módon és neki való tárgyakra kell tanítania. Tudni kell, mennyi szellemi munkát bír el a tanuló, mennyit kell aludnia, mily fontos mindaz, ami a gyermek szeme előtt van. Harmadik: a vágytalanság. Ennek érdekében a nemzet kötelessége arról gondoskodni, hogy a tanító megelégedett és boldog lehessen, érezhesse hivatalának méltóságát, lehessen a gondolkozása szabad. Arra kell tanítania, hogy minden hivatás egyenlően értékes a nemzet életében. Negyedik: a jó

